

Rak prostate: testiranje i liječenje – što trebate znati

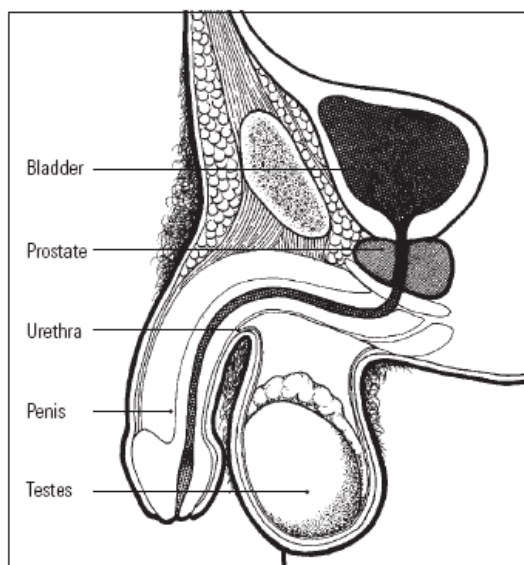
Ovaj informativni list nije zamjena za razgovor s liječnicima i medicinskim sestrama. Molimo koristite ga kao vodič za pitanja koja možda želite postaviti.

Što je prostata?

Prostata je spolna žlijezda u muškaraca.

Ona je smještena ispod mjehura, u podnožju penisa i ispred samog analnog otvora (rektuma). Obično je veličine oraha. U njoj se stvara dio sjemene tekućine.

Prostata ima usku rupicu kroz sredinu. Mokraćna cijev (uretra), koja odvodi mokraću iz mjehura, prolazi kroz tu rupicu na putu do vrha penisa.

Prijeti li meni rizik od raka prostate?

Rak prostate uglavnom pogađa muškarce iznad 65 godina starosti i vrlo je rijedak kod muškaraca mlađih od 45 godina.

Uz starenje, ako je otac ili brat imao rak prostate, osobito ako je dijagnosticiran prije dobi od 60 godina, povećava se rizik.

Kako ću znati imam li problem s prostatom?

Sasvim je uobičajeno kod muškaraca u dobi iznad 50 godina da imaju jedan ili više slijedećih problema:

- češću potrebu za mokrenjem
- hitnu potrebu za mokrenjem u bilo koje vrijeme
- problem prilikom započinjanja mokrenja
- produženo mokrenje, zbog toga što je mlaz mokraće slab ili se često prekida
- kapanje nakon završetka mokrenja.

U većini slučajeva su ovi simptomi uzrokovani povećanom prostatom kojoj nije uzrok rak (a česta su pojava kod muškaraca u starijoj dobi). Povećanje prostate ne dovodi do raka. No, dobro bi bilo porazgovarati s liječnikom ako imate bilo koji od navedenih simptoma.

Što će liječnik učiniti ako imam problem s prostatom?

Prije svega, liječnik mora utvrditi koji je uzrok problema. To zahtijeva liječničke pretrage. One uključuju:

Digitalni rektalni pregled

Liječnik vam stavlja prst u rukavici u analni otvor (rektum) i opipava ima li promjena u prostati.

Test specifičnog antigena prostate (PSA test)

Protein pod imenom PSA se stvara u prostati i prehranjuje spermu. U normalnom stanju samo male količine PSA ulaze u krvotok. Kada se velike količine PSA nađu u krvi, to može biti znak raka prostate, ali ne i uvijek.

Razine PSA se mogu povećavati sa starenjem zbog:

- upala
- infekcija
- drugih promjena prostate koje nisu nastale zbog raka.

PSA test je pretraga krvi koja pokazuje koliki je PSA u krvi.

Ako u krvi ima puno PSA, liječnik mora uraditi dodatne pretrage kako bi utvrdio uzrok.

Biopsija

Ako nalaz PSA testa ili digitalnog rektalnog pregleda nije normalan, liječnik vas može uputiti specijalisti urologu. Urolog može preporučiti biopsiju. To se izvodi malom ultrazvučnom sondom koja se unosi kroz analni otvor. Obično se uzima šest ili više uzoraka iz prostate. Oni se šalju na analizu pod mikroskopom.

Biopsija je jedini siguran način kojim se može utvrditi imate li rak prostate. Biopsija ukazuje kojom brzinom se rak razvija i kolika prijetnja postoji. To se zove 'agresivnost'. Te informacije pomažu pri izboru liječenja.

Trebam li izvršiti pretrage za rak prostate čak i ako nemam simptome?

Već nekoliko godina se vodi debata o pretragama za rak prostate zbog nuspojave prilikom liječenja. Neki smatraju da bi se svi muškarci nakon određene dobi trebali redovito pregledavati. Drugi smatraju da je to stvar osobnog izbora svakog čovjeka na temelju učestalosti raka u obitelji i osobnih okolnosti.

Mi za sada ne zagovaramo testiranje svih muškaraca radi otkrivanja raka prostate. U ovoj fazi ne postoje pouzdani dokazi da se time sprječava umiranje od raka prostate.

Međutim, ne možemo biti sigurni da rutinsko testiranje nije efektivno, zato ne možemo savjetovati ni netestiranje. Istraživanje može vremenom dati odgovore na ova pitanja.

Vjerujemo da je razgovor s liječnikom i donošenje informirane odluke o testiranju za rak prostate najbolje rješenje.

Predlažemo vam da sve uzmete u obzir:

- u razgovoru s našim medicinskim sestrama za rak na Cancer Helpline (Telefonskoj liniji za pomoć Vijeća za rak)
- čitajući naše informacije o raku prostate i liječenju
- posjetivši web stranicu o raku prostate na www.prostatehealth.org.au
- u razgovoru s ljudima koji su imali rak prostate

- u razgovoru sa svojim liječnikom.

To treba biti vaša odluka. Mi vam možemo pomoći naći informacije koje su vam potrebne.

Koje su tretmani za rak prostate?

Liječnik će vam reći koji postupak je najbolji za vas. Liječenje ovisi:

- o veličini raka
- je li se proširio
- o vašoj starosnoj dobi
- koliko ste zdravi.

Ovdje su navedene neke opcije o kojima vaš liječnik može razgovarati s vama ako vam je dijagnosticiran rak prostate.

Nikakvo liječenje

Ponekad rak prostate ne zahtijeva liječenje ako sporo raste i ne predstavlja prijetnju. Liječnik može redovito obavljati pretrage da provjeri ima li promjena. Liječenje vam se može pružiti u kasnijoj fazi ako rak počne napredovati.

Operacija/zračenje

Ako se rak nije proširio, možda ćete morati imati operaciju kako bi se uklonila prostata ili zračenje kako bi se pokušalo uništiti rak.

Zračenje može biti:

- strojem koji usmjerava zrake izvana na rak. To se zove radioterapija vanjskim zrakama ILI
- izvorom zračenja koji se kirurškim putem smjesti u tijelo gdje se nalazi rak. To se zove brahiterapija.

Hormonsko liječenje

Ako se rak proširio, možete dobiti hormonsku terapiju kako bi se usporio ili zaustavio razvoj. Nekima se daje hormonska terapija prije brahiterapije.

Ima li ikakvih komplikacija od liječenja?

Od operacije ili zračenja raka prostate mogu nastupiti tri glavne komplikacije.

1. Muškarci često više ne mogu imati erekciju (postanu 'impotentni') nakon operacije. Veća je mogućnost da će se to dogoditi ako su stariji. Do toga dođe zato što živci koji izazivaju erekciju prolaze kroz prostatu. Ponekad je nemoguće izbjeći oštećenje tih živaca zbog položaja raka.
2. Nakon operacije, neki muškarci mogu izgubiti sposobnost kontroliranja mokraće (nastupi inkontinencija). To je zbog oštećenja mišića oko prostate. Kod velikog broja muškaraca, inkontinencija ne traje duže od nekoliko mjeseci.
3. Zračenje može također uzrokovati probleme s erekcijom i inkontinencijom. Može stvoriti i probleme s debelim crijevom. Tijekom terapije možete dobiti proljev ili može doći do oštećenja debelog crijeva, koje zahtijeva liječenje.

Za komplikacije nastale uslijed liječenja postoji pomoć. Porazgovarajte s liječnikom prije nego donesete odluku o liječenju.

Multilingual Cancer Information Line (Višejezična linija za informacije o raku)

Ako želite porazgovarati s medicinskom sestrom za rak putem tumača na jeziku na kojem vi želite razgovarati, učinite slijedeće korake:

1. Nazovite Translating and Interpreting Service (Službu za prevođenje i tumačenje) na 13 14 50, od ponedjeljka do petka, od 9.00 do 17.00 h.
2. Recite koji jezik trebate.
3. Pričekajte tumača na liniji (može potrajati do 3 minute).
4. Zamolite tumača da nazove Cancer Council Helpline (Telefonsku liniju za pomoć Vijeća za rak Victorije) na 13 11 20.
5. Bit ćete spojeni s tumačem i medicinskom sestrom za rak.

Za više informacija o raku na svom jeziku ili za ovaj informativni list na drugim jezicima, posjetite www.cancervic.org.au/multilingual.

Zadnja verzija: studeni 2011.

